

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

České Budějovice

Inspekční zpráva

Praktická škola a Zvláštní škola České Budějovice, Štítného 3

Štítného 3, 370 01 České Budějovice

Identifikátor zařízení: 600 022 242

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad: Nerudova 59, 370 04 České Budějovice

Termín konání inspekce: 14. 6. a 15. 6. 2000

Čj.	071 1258/00-05007
Signatura	og1st201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti Speciálně pedagogického centra pro mentálně postižené, které je součástí Praktické školy a Zvláštní školy České Budějovice od 1. září 1997.

Zaměření činnosti a rozsah poskytované péče

Pro činnost speciálně pedagogického centra je zpracován Statut, který specifikuje personální obsazení a náplň komplexní odborné poradenské péče. Statut je zpracován v souladu s § 5, vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb. o speciálních školách a speciálních mateřských školách. MŠMT ČR byla centru stanovena spádová oblast, kterou tvoří okresy České Budějovice, Český Krumlov a Jindřichův Hradec.

V současné době je v evidenci SPC 248 klientů z celé spádové oblasti. Z tabulky vyplývá, že 67 % klientů je věnována opakovaná péče.

okres	opakovaná péče	jednorázové vyšetření
České Budějovice	84	49
Český Krumlov	51	17
Jindřichův Hradec	30	17
Celkem	165	83

Z celkového počtu 248 klientů je žáky Praktické a Zvláštní školy v Českých Budějovicích 30 klientů (18% z celkového počtu klientů, kterým je věnována opakovaná péče). Šest z nich je zařazeno do autistické třídy.

Přehled klientů podle typu škol:

okres	mateřské školy	základní školy	zvláštní školy	pomocné školy	rodiny
České Budějovice	4	10	92	12	16
Český Krumlov	9	15	31	9	3
Jindřichův Hradec	9	5	3	24	6
Celkem	22	30	126	45	25

Počet klientů podle stupně postižení:

těžký defekt	střední defekt	lehký defekt	podprůměrné nadání	kombinované vady
31	69	126	22	57

Vyšší počet klientů s lehkým mentálním postižením je dán zejména jednorázovými vyšetřeními klientů před zařazením do speciálních škol. Specifickou náplní činnosti SPC je komplexní péče o klienty s autismem (popř. autistickými rysy) v kombinaci s mentálním postižením.

Zaměření činnosti a rozsah poskytované péče je v souladu se zpracovaným Statutem SPC pro mentálně postižené a pokrývá celou spádovou oblast na velmi dobré úrovni.

Depistážní a diagnostická činnost

Speciálně pedagogické centrum provádí depistáž dětí s mentálním postižením v okresech České Budějovice, Český Krumlov a Jindřichův Hradec. Z počátku, kdy nebylo centrum známé, rozeslali pracovníci letáky pediatrům a zdravotnickým zařízením, školským úřadům a speciálním školám ve spádové oblasti. V současné době se nejvíce rozvíjí spolupráce s mateřskými školami, které upozorňují centrum na největší část jeho potenciálních klientů. Dalšími partnery při vyhledávání dětí jsou dětské psychiatry, neurologové a další odborní lékaři. Sociální pracovníce vede evidenci klientů a zprostředkovává písemný i osobní kontakt rodičů a žáků s centrem. Psycholožka a speciální pedagogové provádějí speciálně pedagogickou diagnostiku pomocí standardně administrovaných testových a diagnostických metod, jejichž volba odpovídá věku a schopnostem žáků. Při interpretaci výsledků vyšetření je vždy zohledňováno postižení dítěte, rodiče jsou s výsledky vyšetření vhodným způsobem seznamováni a jsou jim současně doporučeny vhodné postupy pro práci s dítětem. Před rozhodnutím o zařazení do autistické třídy, jsou žáci vyšetřeni odborným lékařem. Vyšetření se uskutečňuje vždy se souhlasem zákonných zástupců dítěte. Vzhledem k široké spádové oblasti je většina klientů centra doporučena do speciálních škol nejbližšího místa bydliště. Do Praktické školy a Zvláštní školy v Českých Budějovicích nastupují pouze žáci ze spádové oblasti školy.

Depistážní a diagnostická činnost mají velmi dobrou úroveň.

Poradenská a metodická činnost

Poradenská a metodická činnost pracovníků centra je zaměřena na pomoc rodinám dětí s mentálním postižením od čtyř let věku, a učitelkám mateřských a základních škol, ve kterých jsou klienti SPC integrováni.

Na základě psychologického vyšetření zhotovují speciální pedagogové pro každé dítě individuální výchovně vzdělávací plány, které jsou konkrétní, srozumitelné a poskytují učitelkám a učitelům integrovaných žáků dostatek metodických pokynů a návodů, a uvádějí seznam doporučených pomůcek. Pro příští školní rok připravují pracovníce centra čtrnáct dětí do mateřských škol a čtyři děti do základních škol k integraci. Pro učitelky těchto žáků vypracovala vedoucí centra metodiku integrace žáků s mentálním postižením v mateřské škole a žáků 1., 2. a 3. ročníku zvláštní školy v základní škole. Velmi důležité je podrobné projednání plánů s třídními učitelkami, účast při vyučování ve třídách s individuálně integrovanými žáky a řešení jejich problémů společně s učitelkami. Doporučení k integraci jsou zpracovány v souladu s metodickým pokynem MŠMT ČR k integraci dětí a žáků se zdravotním postižením do škol a školských zařízení ve školním čj. 18996/97-22.

Rodičům je věnována metodická pomoc přímo při návštěvách v rodinách a při terapii v centru. Nejintenzivněji a neúčinněji se mohou rodiče seznámit s problematikou péče o mentálně postižené děti na týdenním kondičním a relaxačním pobytu rodičů s dětmi, který každým rokem centrum zajišťuje. Jsou sem zváni specialisté na různé druhy terapií (aromaterapie, arteterapie aj.) a výchovu, kteří připravují bohatý program pro rodiče s dětmi a poskytují jim individuální konzultace.

Na velmi dobré úrovni je metodická spolupráce s učitelkami v autistické třídě zejména v oblasti augmentativní komunikace, manuálních gest, grafických symbolů a dalších metod alternativního dorozumívání. V oblasti péče o klienty s tímto druhem postižení centrum úzce spolupracuje se SPC Vertikála Praha, SPC Modrý klíč, sdružením Autistic. V případě potřeby odborné diagnostiky jsou zajišťovány čtrnáctidenní pobyty ve Fakultní nemocnici v Praze, Motole.

Speciálně pedagogické centrum dále spolupracuje s Centrem ucelené rehabilitace v Praze Krči (DMO, Downův syndrom), Psychopedickou společností a Sdružením pro pomoc mentálně

postiženým v Českých Budějovicích.

Poradenská a metodická činnost, integrační aktivity a systému výjezdů mají velmi dobrou úroveň.

Speciálně pedagogická, terapeutická a psychologická činnost

SPC zajišťuje psychoterapii a výcvik specifických dovedností vedených psychopedy v přiměřené kvantitě i kvalitě (prvopočáteční čtení a psaní, prvopočáteční počty, grafomotorika aj.). Ve spolupráci se specializovanými SPC je poskytována klientům s kombinovanými vadami komplexní rehabilitační péče.

Individuální výuka klientů ve věku od čtyř do jedenadvaceti let je prováděna v centru, nebo přímo v rodinách za účasti některého z rodičů. Výjezdy za dětmi do málo přístupných míst se uskutečňují osobním automobilem, který je v majetku školy. Omezené finanční limity na čerpání pohonných hmot umožňují kontakt s dítětem ve dvouměsíčních až tříměsíčních intervalech. Nízká četnost kontaktů snižuje účinnost rehabilitační péče a úroveň zapojení rodičů do této péče. Cíle individuální výuky odpovídají možnostem žáků a poskytovaná péče přináší pozitivní výsledky. Záznamy o poskytované péči jsou vedeny pravidelně a systematicky.

Speciálně pedagogická činnost má velmi dobrou úroveň.

Podmínky činnosti

Speciálně pedagogické centrum je umístěno v budově Praktické školy a Zvláštní školy. Budova leží v centru města, je dobře dostupná hromadnou dopravou a má bezbariérový přístup. Pro činnost centra jsou vyčleněny tři místnosti a chodba, které jsou odděleny od provozu školy. Místnosti jsou vybaveny starším, ale funkčním nábytkem. Od doby vzniku centra se podařilo shromáždit dostatek kvalitních kompenzačních pomůcek (zejména pro rozvoj motoriky). Z těchto pomůcek byly vytvořeny ucelené sady, které jsou v případě potřeby zapůjčovány i rodičům klientů. Základním školám, které integrují klienty centra, jsou k dispozici Metodické listy pro integraci mentálně postižených v ZŠ, které dávají návod pro práci s těmito žáky. Pro psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku používají pracovníci centra standardizované testy, při jejichž zajišťování spolupracují s odborníky z pedagogicko psychologické poradny nebo s ostatními speciálně pedagogickými centry (např. Vertikála - SPC pro děti s autismem Praha).

Pro práci s klienty je k dispozici počítač se speciálně pedagogickým programem „MÉĎA“, který slouží k rozvoji smyslové výchovy a rozumové výchovy klientů s těžším mentálním postižením a autismem. Pozornost je věnována i postupnému vybavování odborné knihovny, která je k dispozici nejen pracovníkům centra, ale i rodičům a pedagogům. Vzhledem k velké spádové oblasti používá SPC služební automobil. Jeho využívání je limitováno přidělenými finančními prostředky. Výjezdy jsou koordinovány tak, aby bylo provedeno vyšetření několika klientů a vyjíždí vždy více pracovníků SPC. Personální zabezpečení odpovídá požadavkům na činnost centra. Dva speciální pedagogové (jeden na 0,4 úvazku), sociální pracovníce i psycholog mají odpovídající vzdělání a dlouholetou praxi v práci s mentálně handicapovanými klienty.

Prostorové, materiální a personální podmínky mají velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry pro činnost SPC se zaměřují jednoznačně na komplexní odbornou péči o mentálně postižené. Specifickou oblastí je péče o mentálně postižené klienty s autismem nebo autistickými rysy. Péče o tyto klienty nebyla dříve ve spádové oblasti centra vůbec zajištěna. Na vytvoření koncepce se podílejí všichni pracovníci ve spolupráci s vedením Praktické školy a Zvláštní školy.

Z uvedené koncepce vychází Roční plán práce 1999/2000, ve kterém jsou obsaženy hlavní úkoly v těchto oblastech:

- depistáž mentálně handicapovaných
- poskytování služeb klientům jednotlivých věkových kategorií a rodičům
- vzdělávání a odborný růst pracovníků
- prezentace činnosti centra
- úkoly v oblasti materiálně technické

Plán práce respektuje současné požadavky spádové oblasti, stanovené úkoly a cíle jsou reálné. Roční plán je konkretizován v měsíčních plánech činnosti. Součástí plánování je i koordinace práce s ostatními SPC v regionu, konzultace s odbornými pracovníky ve oblasti sociální péče a lékaři.

Plánování je promyšlené, vychází z požadavků spádové oblasti. Výrazně převažují pozitivní zjištění.

Organizování

Speciálně pedagogické centrum řídí ředitelka Praktické školy a Zvláštní školy, která přenesla část řídicích kompetencí (formou úkolů v pracovní náplni) na jednu z pracovníků centra. Tato pracovníce není pověřena řízením, což není vzhledem k velké šíři zajišťovaných úkolů, které jsou většinou zcela odlišné od činnosti školy, optimální. Všichni pracovníci mají zpracované náplně práce, které jsou v souladu s potřebami klientů i činností centra.

Vnitřní řád a organizační řád jsou zpracovány v návaznosti na Statut centra a zajišťují jeho optimální chod při zajišťování péče o klienty. Povinná dokumentace je vedena přehledně v souladu s § 5, odst.6, vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb. o speciálních školách a speciálních mateřských školách. Pro žáky, kteří jsou na návrh SPC integrováni v základních školách jsou zpracovány individuální vzdělávací programy.

Spisová dokumentace klientů obsahuje kompletní informace o průběhu péče (evidence návštěv centra, návštěv v rodinách, dokumentace odborných vyšetření). Záznamy jsou vedeny pravidelně a systematicky. Spisy jsou uloženy v přehledné kartotéce. Podklady pro zařazení klientů do speciálních škol obsahují všechny předepsané náležitosti (psychologické vyšetření včetně doporučení k zařazení, vyjádření lékaře, souhlas rodičů). Ke spisovým materiálům klientů mají přístup pouze pracovníci centra a je zajištěna ochrana jejich osobních dat.

Velkou pozornost je věnována prezentaci na veřejnosti. Všechny informace o činnosti centra jsou zpracovány na letáku, který je distribuován do základních škol, mateřských škol, dětským lékařům odborům sociální péče apod. Pracovníci centra pořádají přednášky pro ředitelky a ředitele mateřských škol a základních škol. V tomto roce je ve spolupráci s Pedagogickým centrem v Českých Budějovicích realizován projekt „Integrace“. Jedná se o cyklus přednášek

pro rodičovskou i odbornou veřejnost ke speciálně pedagogické problematice (autismus, integrace v MŠ, prvopočáteční čtení a psaní, grafomotorika, globální čtení aj.)

Pracovníci mají možnost vznášet své návrhy a připomínky na pravidelných poradách s vedením školy a významně tak ovlivňují zkvalitňování činnosti centra.

Organizování má velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Ve vedení centra jsou uplatňován partnerský přístup v jehož rámci mají všichni pracovníci možnost participovat na projednáváných úkolech. Jsou organizovány pravidelné porady s vedením školy ke stanovení aktuálních i dlouhodobých úkolů. Součástí je též pravidelné hodnocení činnosti centra.

Jednotliví pracovníci mají ve vnitřním a organizačním řádu vytvořen dostatečný prostor pro uplatnění vlastních tvůrčích postupů při zajišťování péče o klienty. Jednotliví pracovníci centra se pravidelně zúčastňují řady odborných školení a seminářů a vytvářejí si postupně určitý stupeň specializace pro komplexní rehabilitační péči různých stupňů postižení. Účast na vzdělávacích akcích je vedením školy podporována.

Kriteria pro poskytování nenárokových složek platů jsou součástí vnitřního platového předpisu Praktické školy a Zvláštní školy. Pracovníci centra jsou s nimi seznámeni.

Vedení a motivování pracovníků má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost oblasti plnění pracovních úkolů, plnění ročního plánu práce a měsíčních plánů provádí pravidelně ředitelka v součinnosti s pracovníci centra, která má oblast kontrolní činnosti stanovenou v pracovní náplni. Tato pracovnice průběžně kontroluje povinnou dokumentaci centra, pedagogicko psychologickou dokumentaci klientů, všechny zprávy z vyšetření klientů. Zjištěné závěry jsou projednávány s konkrétními pracovníky a neprodleně jsou přijímány opatření k odstranění případných nedostatků. Komplexní péče o klienty je průběžně konzultována s jednotlivými odbornými pracovníky. Tato forma kontroly zajišťuje optimalizaci péče jak z hlediska diagnostiky tak z hlediska následně volených terapeutických metod práce.

SPC má přidělené účelové prostředky na provoz. Výše přidělených prostředků není dostatečná a provoz centra je částečně dotován z rozpočtu školy. Prostředky na činnost centra jsou účtovány samostatně a pravidelně je prováděna kontrola jejich čerpání.

Kontrolní mechanismy mají velmi dobrou úroveň

Hodnocení kvality řízení

Celkově má řízení velmi dobrou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 461/99-21
- Povinná dokumentace speciálně pedagogického centra dle § 5, odst. 5, Vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách
- Roční plán práce na školní rok 1999-2000

- Kniha výjezdů
- Spisová dokumentace klientů

ZÁVĚR

Speciálně pedagogické centrum pro mentálně postižené má vytvořené velmi dobré prostorové a materiální podmínky pro svou činnost, která je orientována na celou spádovou oblast. Péče je poskytována pouze mentálně handicapovaným klientům. Velmi významná je depistáž a diagnostika autistických dětí s mentálním handicapem a zajištění jejich komplexní péče, včetně otevření autistické třídy. K velmi dobré činnosti centra přispívá častá a vedením školy podporovaná účast na specializovaných vzdělávacích akcích. Poradenská činnost je poskytována ve spolupráci s renomovanými specializovanými pracovišti. Nedostatkem je nižší příděl finančních prostředků zejména na provoz služebního vozidla, kterým redukuje péči o klienty v rodinách.

Čerpání finančních prostředků je v souladu se Statutem SPC prováděno efektivně.

Celkově má činnost Speciálně pedagogického centra pro mentálně postižené velmi dobrou úroveň.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektor

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Vladimír Ira

.....

Externí spolupracovníci Mgr. Irena Urbanová

V Českých Budějovicích dne 27. 6. 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. 6. 2000

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Zdeňka Pořádková

.....

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad: Nerudova 59, 370 04 České Budějovice	2000-07-17	1362/00
Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1	2000-07-17	1363/00

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		připomínky nebyly podány